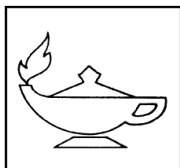

ALLA HELGONS DAG

OMNIUM SANCTORUM

Text: Matt 5: 13-16. Predikan Åke Malander (ELBK)

I dag firar vi en högtidsdag, en ljus dag i höstmörkret. Av gammalt har den 1 november firats som Allhelgonadagen. Reformatorerna var tveksamma till att behålla den, eftersom den var uppblandad med allehanda missbruk. Den evangeliska uppfattningen var och är dock, att det i sådana fall är missbruket som ska avskaffas, inte saken. Sedermera försvann dock allhelgonadagen som egen helgdag här i Sverige, men i och med att man 1953 avskaffade Jungfru Marie Bebdelsedag den 25 mars som helgdag, så kom den tillbaka under namnet Alla Helgons dag och firas första lördagen i november. På den tiden hade vi ännu inte fria lördagar, så det blev en kompensation för den förlorade fridagen i mars.

Alla Helgons dag har under de senaste årtiondena alltmer blivit gravsmyckningarnas helg och en dag att minnas och sörja sina avlidna nära och kära. Detta är naturligtvis i och för sig något både gott och vackert. Huvudtemat för Alla Helgons dag, är dock inte de döda utan de levande, de som i livet och i döden tror på Jesus Kristus, Livets Furste. Dessa, alltså Jesu lärjungar, Kristi kyrka och församling, är i världen, de lever och verkar mitt i denna världen, men de är inte **av** världen. I evangelietexten, saligprisningarna, låter Jesus oss förstå att de har sina kännetecken och egenskaper, som världen och tidsandan inte skattar högt utan ringaktar för att inte säga föraktar. Ingen av saligprisningarna talar om någon framgång och storhet hos lärjungarna, men Jesus beskriver dem likväl som saliga. Dessa är de sanna helgonen, och de avvisas och förföljs av de hemmagjorda helgonen, av verkhelgonen – ”för min skull”, dvs. för den klara bekännelsen till Kristus allena, utan några egna förtjänster.

HELGONEN ÄR PÅ SAMMA GÅNG BÅDE SYNDARE OCH SALIGA

De sanna helgonen vet och bekänner, att saligheten finns endast och allenast genom Jesus Kristus. Orden ”för min skull” gör klart att allt utgår från honom som själv är Himmelrikets Herre och Konung. *”Hos ingen annan finns frälsningen. Inte heller finns det under himlen något annat namn, som givits åt människor, genom vilket vi blir frälsta”* (Apg 4:12). Ja, *”Jesu, Guds Sons blod renar oss från all synd”*. Han är det Guds Lamm som borttager världens synd, och som alla rätta helgon tillbeder såväl i den himmelska som i den jordiska gudstjänsten. De drivs till detta också av en annan insikt.

De sanna helgonen känner och bekänner sin egen synd och bekänner sig till nåden allena. När Herren Jesus säger sitt *”Saliga är de som är fattiga i anden”*, så vänder han upp och ner på alla invanda begrepp och förväntningar. Det är inte den andligen rike fariséen, som varje dag med all kraft strävar efter att lyda och uppfylla Guds bud, utan den andligen bankrutte publikanen som går hem igen rättfärdig, som går in i Guds rike. Ty Guds rike är nådens och syndaförlåtelsens rike, där ingen annan rättfärdighet finns än en tillräknad sådan, nämligen Kristi tillräknade rättfärdighet. När fariséen och hans likasinnade i alla tider beskriver sina gärningar, så beskriver de sanna helgonen sina gärningar med aposteln Paulus ord: *”Det goda som jag vill det gör jag inte, men det onda som jag inte vill det gör jag”* (Rom 7:19). Sådana helgon förstår sig den religiösa människan inte på.

För Människosonens skull får de sanna helgonen av människorna lida smälek och förföljelse och illvilligt förtal. Detta är ett kors som ingen kristen slipper helt undan, men de tar emot det ur Guds

hand – aldrig som något självpåtaget, sådant hör de falska helgonen till. Men den troende tror på Jesu löfte: saliga är ni när ni får lida sådant för min skull. Dessa Jesu lärjungar, Kristi kyrka och församling, saliga av nåd allena genom tron allena, förkastade av världen och den falska religiositeten, av de falska helgonen, har en uppgift i världen: att vara ett salt och ett ljus. Detta lär oss den särskilda predikotexten som ju följer omedelbart på saligprisningarna.

KRISTI KYRKA SKA VARA JORDENS SALT OCH VÄRLDENS LJUS

Jorden behöver ett salt, ja världen behöver ett ljus. Med salt och ljus betecknas den himmelska sanningen, Guds Ord och dess förkunnelse ut till alla folk. Jag tror inte vi behöver tänka oss detta som två saker, så att saltet vore lag och ljuset evangelium. Nej, båda är nog både och. Världen är den ondes våld, sjunken i synd och andligt mörker. Ja, mörker övertäcker jorden och töcken folken, säger profeten Jeremia. Och i den tid som nu är kan vi själva, med våra egna ögon se hur både den grova ogudaktigheten och den falska andligheten breder ut sig. Här vore det nu lätt att brista ut i klagovisor över hur illa det är ställt idag. Det ska vi inte göra, att bara klaga tjänar inte mycket till. Dels glömmar man då lätt att människan har varit sig lik alltsedan syndafallet, detta är ingenting nytt; världen har aldrig varit och kommer aldrig att bli kristlig och gudfruktig. Vidare får vi inte glömma att Guds ord säger oss att den kamp vi har att utkämpa inte är mot kött och blod utan mot ondskans andemakter i himlarymderna. Det har alltid har funnits en frestelse för de kristna, nämligen att söka stöd i kampen via den världsliga makten och så föra den andliga striden med hjälp av världsliga maktmedel, men detta är just en frestelse och ska avvisas. Här biter inte kejsarens svärd. Här duger endast det andliga svärdet, som heter Guds Ord, lag och evangelium. Så länge kyrkan förkunnar den naturliga lagen ut bland folken och inbjuder alla människor till den fria, ovillkorliga nåden, så länge är hon ett salt och ett ljus.

Saltet kan dock mista sin sälta och ljuset kan hamna under skäppan, varnar Jesus. Det sker när kyrkan överger Skriften allena och börjar döma efter sitt eget förstånd. Istället för ”så säger Herren” får vi då något i stil med ”vad verkar vara rimligt?” Kyrkan anpassar sig i riktning mot denna tidsålders tänkesätt. Då blir förkunnelsen till sist inget annat än en inomvärldslig moralpredikan, anpassad efter tidens skiftande trender, vad människorna i varje tid anser vara stora, tunga frågor. Då har ljuset satts under skäppan och kyrkan förfallit till att bli ett stycke andlig underhållning, som inte har vare sig saltets renande verkan eller ljusets vägledande funktion. Då blir sänker sig det andliga mörkret, då blir det afton i kyrkorna. För det finns inget annat ljus som kan lysa upp i syndamörkret än evangeliets klara ljus, den fria nådens ord om syndernas förlåtelse, som omskapar hjärtat så att människan vänder om från sitt gudsfrånvända liv till ett Gudstillvänt liv. Ett liv som lyser för människorna, så att de prisar Gud på den dag då han söker dem. Giv Gud att våra liv och våra församlingar så får vara salt och ljus för människorna, så att de får dras från syndens och dödens mörker till Guds underbara ljus.

När vi har det eviga livets Ord, så låt oss inte förtrötta. Låt oss både tidigt och sent ropa till Herren, låt oss bruka och rannsaka vår bibel, låt oss flitigt samlas till våra gudstjänster, till psalmer och böner, till läsning och predikan, till avlösningen, till altarets sakrament. Ty sanna helgon har sin fröjd i Herrens sköna gudstjänst och längtar efter den dag då de får fira den fullkomligt inför Lammets tron i himmelen och få sjunga den nya sången. Eja vore vi där. Amen.

*För alla dina helgon, Som inför tronen stå, De helgon dig nu prisar, Som än till strids få gå, Du Jesu skall ha äran
För var och en som här I ditt blod övervunnit Och livets krona bär. (Luthers Psalmbok 900: 1)*